

דף נג

צד. האם יש כתובת בנין דכרין באופנים דלהלן?

א. מוכרת כתובתה לאחרים.

ב. מוכרת כתובתה לבעלה.

ג. מוחלת כתובתה לבעלה.

ד. האשה שאמר לה עד אחד שמת בעלה ונישאת לאחר, ולבסוף בא בעלה.

א. מוכרת כתובתה לאחרים (בסכום מועט, שאם תמות בחיי בעלה או תתגרש — תינתן הכתובה ללוקח) — רבא אמר: יש לבניה כתובת בנין דכרין (כאשר מתה היא ואח"כ מת בעלה). ורב יימר סבא נסתפק בדבר ודעתו נוטה (עתוס') שהואיל ומכרה אין לה כתובת בנין דכרין. הלכה כרבא. פוסקים.

ב. מוכרת כתובתה לבעלה — נסתפק רבא בדבר, ולבסוף פשט שדינה כמוכרת לאחרים ויש לבניה כתובת בנין דכרין.

ג. מוחלת כתובתה לבעלה — אין לה כתובת בנין דכרין, שהרי מחלה לו על כתובתה ונקל בעיניה להחליטה בידו, [ולא כמכירה שמפני דחקה הוצרכה למכור ואין נקל בעיניה להפסיד את בניה].

ד. אשה שהעידה עד אחד שמת בעלה והתירוה להינשא ונישאת, ובא בעלה — קנסוה חכמים שאין לה כתובה מזה ומזה, וגם אין בניה נוטלים כתובתה.

צה. א. המוחלת כתובתה לבעלה — האם יש לה מזונות?

ב. ארוסה שמתה — האם חייב הארוס בקבורתה? האם אונן ומיטמא לה? האם הוא יורשה? ומה הדין כשמת הארוס לענין גביית כתובה, אנינות וטומאה?

א. רבין בר חנינא אמר בשם רבי אליעזר, מוחלת כתובתה לבעלה אין לה מזונות. אמר לו רב חסדא: אם לא שאמרת לי בשם אדם גדול, הייתי אומר משיב רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו. הרמב"ם פסק שאין לה מזונות, שכן משמע שרב חסדא קיבל את דעתו של רבי אליעזר. ויש שכתבו על פי הירושלמי שלא הפסידה מזונותיה. ותלו זאת במנהגי יהודה וגליל אודות זכות הירושים ליתן לאלמנה כתובתה ולסלקה מן הנכסים.

ב. רב חייא בר אמי הביא דברי הברייתא שאשתו ארוסה שמתה לא אונן ולא מיטמא לה (אם כהן הוא, שאינה 'שאר'). וכן אינו יורש נדונייתה ואינו חייב בקבורתה (וכן מסר רבין בשם ריש לקיש. ודלא כמו שסברו רב נחמן עולא ואבימי בר רב פפי, לחייבו לקברה או ליתן לה כתובתה).

לפירוש רש"י (לעיל מז). ודלא כפירוש רבנו תם), לדברי רבי נתן, הבעל יורש נדונייתה באירוסין.

אבל חכמים אומרים לא זכה הבעל עד הנישואין.

מת הוא — גובה כתובתה, ואינה אוננת ולא מיטמאה לו (כלומר אינה חייבת בדבר, אבל הרשות בידה, שלא הוזהרו כהנות על הטומאה. רש"י).

כמובא לעיל (מז), נחלקו תנאים כשמת הארוס [או גירשה], האם היא גובה גם תוספת כתובה

או אין לה אלא מנה ומאתים. כן דעת רבי אלעזר בן עזריה וכן הלכה.

ולענין מזונות הארוסה כשמת הארוס, יש אומרים שהיא ניזונית מיורשי הבעל, ויש חולקים.

(ע' ברמב"ן ובתורא"ש להלן נג:).